

Đôi khi với các nhạc sĩ sáng tác ca khúc, sự thành công có thể đến với họ khá bất ngờ.

Điệu này thường xảy ra chứ không phải là hiếm, và làm chính tác giả ngạc nhiên. Thí dụ như Văn Phụng đã sáng tác từ trước c 1954, và ca khúc đầu tiên của ông là “Đóa Hương Nhung” cho đến bây giờ không ai hát và biết đến. Ông kể rằng từ mình gửi vào đài phát thanh Pháp Á như danh ca Minh Trang hát ca khúc đầu tay này, và khi ấy còn từng nghe Minh Trang trình diễn mình nên đến từng “màn trình diễn Minh Trang.” Đến khi di cư vào Nam, lên đài phát thanh Quốc Gia để đàn cho ban nhạc thì mới gặp bà chủ lòng hồn mình nhiều, bèn tặng đó cho chị em em! Vậy mà ông với nhà của người tình làm, cho đến khi “Ô Mê Ly” và “Trăng Sáng Vườn Chè” ra đời thì danh tiếng ông mới bắt đầu nở rộ...

Nhạc sĩ Hoàng Trọng viết nhạc từ cuối 1940, có riêng một ban nhạc trên đài phát thanh Hà Nội (Ban Bờ An) vậy mà đến 1951 mới nổi danh nhờ bài “Nhạc Sĩ Lưu Trọng Tấn.” Nhạc sĩ Lam Phương khi còn là học trò của Hoàng Lang đã biết đến sáng tác, nhưng bài hát đem lời tên tuổi của ông chính là “Duyên Kiếp” mà trẻ con trong ngõ phố nào cũng biết nghe ngao “em ơi em ơi em không thành thi sao???”

Và đây là trường hợp của Vũ Thành, do chính ông nói ra. Sáng tác ca khúc và là trưởng ban Việt Nhạc của đài phát thanh Hà Nội là một vị trí sáng chói thời đó khi nền tân nhạc đang chuyển từ thời khôi phục sang đến thời vàng son. Ca khúc đầu tay là “Tình Xuân” mà đầu cho những ca khúc nghệ thuật có âm hưởng bán cổ điển là nét đặc đáo riêng của Vũ Thành. Sau đó là một loạt những tuyển phẩm như “Nhớ Bến,” “Hương Hương Nhung,” sau đó là “Giấc Mơ Áng Mây Hàng,” rồi “Giấc Mơ Hương Hương Duyên,” “Say Nhạc Canh Tàn,” “Ngày Tái Ngộ,” v.v...

Nhưng phải đến khi “Giấc Mơ Hồi Hương” xuất hiện sau 1954, tên tuổi của ông mới bắt đầu quen thuộc với mọi thành phần thính giả. Trước đó Vũ Thành chỉ được một số thính giả nghe nhạc cổ điển hâm mộ mà thôi.

Ông bảo rằng điều đó không làm ông thấy hân hoan gì mấy. Vì nếu ông nổi tiếng nhờ “Giấc Mơ Hồi Hương” qua lời trình bày thiêu trung thực, không đúng với những điều ông viết thì thành công đó là do lời ca hay là vì nhạc! Thế sao Vũ Thành nói như vậy thì có lẽ giới trường nhạc không hiểu. Riêng những vị trí có được ông thì lòng mình dám ghi nhận lời điều này.

Giấc mơ hồi hương

Tác Giả: Quỳnh Giao / Nguyễn Việt

Thứ Sáu, 05 Tháng 3 Năm 2010 18:28

Kể ra thì nhạc sĩ Vũ Thành quá khó tính, chỉ bài “Giấc Mơ Hồi Hương” của ông thu về vào loại sáng tác nghệ thuật nhất của các tác phẩm khác của ông. Bài hát được viết trên nhịp 3/4 Boston đều đặn tha thiết, cung Do Trưởng. Mối sáu ô nhịp mở đầu với những intervals rộng, nốt nốt thấp là Sol dưới hai dòng kẻ lên nốt Mi cao không thể càng làm rõ sóng lòng dâng ngập. Chuyển điệu (modulation) của bài mới là tuyệt chiêu khi ông sử dụng những nốt liên ba (triolet) đi lên thì nhịp nhàng lên đến cực điểm.

Nét diễm kiều của Hà Nội trong trí nhớ và sự liên tưởng bàng hoàng như tiếng câu nhóc. Khi thì lên cao, rồi chuyển từ Trưởng qua Thứ, và xuống thấp trầm đượm bóng đêm dần tàn mờ nhạt... Bài hát hay quá, nên ca sĩ nào cũng thích hát. Dù bài hát soạn cho giọng soprano hay tenor mà thôi, nhưng ai mà dám can? Liệu trình bày của đa số khi hát “Giấc Mơ Hồi Hương” thường là “ad lib,” tức là hát tự do, nhưng nghe lầy lội lúc nào thì ngừng, nhưng ngân chớ nào dài hơn hay ngắn hơn cũng được. Ngoài ra còn được diễn luôn nhịp, khi thì hát thành Slow, khi thì hát thành Boléro, và xuống hai ba cung là chuyển thể.

Vì thế mà Vũ Thành mới hồi hương. Ông nói nếu tôi là sự thành công của bài hát thì tôi bài “Giấc Mơ Hồi Hương” được gợi ý từ một bài thơ được đăng trên một tạp chí văn nghệ, mà ông chỉ nhớ bài thơ và quên tên tác giả. Quỳnh Giao xin ghi lại bài thơ như sau:

Giấc mơ hồi hương

Tác Giả: Quỳnh Giao / Nguyễn Việt
Thứ Sáu, 05 Tháng 3 Năm 2010 18:28

Đầu đời nhìn Hà Nội
Khuất đời sau sông ngòi
Sông Nhị Hà sôi nổi
Cầu Long Biên xa rồi
Mắt nhìn hình ảnh cũ
Lòng thẫn ngơ khôn nguôi
Nghẹn ngào tâm sự cũ
Thôi rồi Hà Nội ơi...

Vũ Thành quynh là người khiếm thị, vì vậy Quỳnh Giao là ca sĩ của “Giấc Mơ Hồi Hương” sâu xa và
mới mẻ ý nghĩa bài thơ nguyên thủy. Thế thì đó, gọi thành phố Hà Nội là “Em” mà không là mới
sao? Và lãng mạn quá đi chứ!

Lưu ý cảm hứng từ bài thơ này, đây là bài ca của Vũ Thành, và Quỳnh Giao ghi thêm câu hát hai,
đồng cảm ông viết lời quãng năm 1970:

Lìa xa thành đô yêu dấu
Mắt nhắm khi heo may về
Lòng khách tha hương vắng vẻ
Nhìn em mờ trong mây khói
Bóng cửi dệt nhàn nhàn
Lên sấu tràn mi, đốm men cay đắng
Rồi đây dù lạc ngàn năm
Ta hương về phía xa xôi
Tìm mộng xưa lãng quên tháng ngày tàn phai
Nghẹn ngào thẫn ngơ em, Hà Nội ơi!
Ta nhớ thì em mắt chiểu chòm thu
Dáng yêu kiều của ngày đã qua
Thơ tha bên hồ liễu thướt tha
Lòng tiêng tiêu hồn của ngàn phím tơ
Thật tha thẫn cỏi duyên hồ đã phai mờ
Trong bóng đêm mờ mờ...
Mơ cỏi thấy em mắt ngày sáng tươi
Tạm ngừng hương của mắt nhắm mai
Say hương thanh bình khắp nơi
Lòng tiêng uy hùng của tiếng lập trai
Cột cao lồi hỏa xây cuộc đời
Sầu tàn trong bóng đêm dài...

Gì c m h i h ng

Tác Giả: Qu nh Giao / Ng i Vi t
Thứ Sáu, 05 Tháng 3 Năm 2010 18:28

Đo n tr v đ p khúc, thay vì hát l i l i m t, Vũ Thành so n l i hai nh sau:

Chi u nay nhìn v quê x a
Hình bóng thân yêu ch a m
G i t i c h ng chút ni m th ng
Tìm em qua bao năm tháng
Vó câu chinh nhân ch a m n
Ngoài chân mây xa b ng lên muôn ánh hào quang
R i đây trên đ ng h i h ng
Vang ti ng c i ch n xa tr ng
Cùng điu nhau sát vai s ng trong tình th ng
Đ cùng xây gi c m h i h ng...

L i ca c a Vũ Thành đ y c m xúc, v i tâm t và c nh s c lung linh choáng ng p. Ca khúc đã đ c r t nhi u ng i hát, t Ánh Tuy t, Thái Thanh, Kim T c, Khánh Ng c, Mai H ng c a gi ng n cho đ n gi ng nam c a Anh Ng c, Thanh Vũ, Hùng C ng, Đoàn Chính, Bùi Thi n... Riêng l i hai c a bài này ch có hai ng i hát do chính Vũ Thành đ a ra và yêu c u là Anh Ng c và... ng i vi t bài.

Năm x a, Anh Ng c hát “Gì c M H i H ng” cho ch ng trình đài T Do. Sau đó, khi lên máy bay đi t n n, Vũ Thành không mang hành lý nào ngoài cu n tape thu m t s bài hát v i hòa âm c a mình mà ông quý nh b o v t. Còn Qu nh Giao thì ghi âm vào tape “Hát Cho K Ni m s 1” ngoài này mà ch đ t ng ch không bán, v i l i gi i thi u c a chính Vũ Thành. Gi này nghe l i v n r t n c m t...

Ngày nay, ng i ta đã có th tr v Hà N i. Nh ng gi c m kia c a Vũ Thành v n còn nguyên v n vì Hà N i đã đ i khác.